

Nederlandse mpr-koeien noteren een record voor levens

Levensproductie op een

Een record voor levensproductie, een toename van het rollend jaargemiddelde, een verbetering van de tussenkalftijd en weinig bedrijven die stopten met mpr. Dat zijn in een notendop de belangrijkste conclusies uit het jongste mpr-jaar.

tekst Inge van Drie

Al jaren spant de Nederlandse melkveehouderij zich in voor het realiseren van een hogere productieve levensduur. Die inspanningen sorteren effect, zo blijkt uit de jongste mpr-statistieken van CRV. Of het nu ligt aan een beter management, een gewijzigd afvoerbeleid of meer nadruk op levensduur in de fokkerij, feit is dat Nederland voor het derde jaar op rij progressie boekt voor levensproductie.

Sterker nog, niet eerder lag de levensproductie zo hoog. De bijna 270.000 afgevoerde koeien in het boekjaar 2013-'14, dat loopt van 1 september tot en met 31 augustus, kraakten net niet de grens van 31.000 kg melk. Ze kwamen in hun leven tot een productie van 30.999 kg melk met 4,36% vet en 3,52% eiwit (figuur 1). Dat resulteert in 2443 kg vet en eiwit. Dat is 16 kg meer dan in het vorige boekjaar en 13 kg meer dan in 2008, het topjaar voor levensproductie tot nu toe.

Waar is die stijging aan te danken? Enerzijds waren de koeien langer in productie. De productieve levensduur nam toe met zeven dagen naar 1284 (tabel 2). Anderzijds produceerden de koeien die het bedrijf verlieten ook meer melk per dag. De levensproductie per dag steeg met 0,1 naar 27,4 kg melk.

Laagste tussenkalftijd sinds 2008

Niet alleen de levensproductie had afgelopen jaar de wind in de zeilen. Dat geldt ook voor het rollend jaargemiddelde. Na twee tegenvallende mpr-jaren boeken de Nederlandse koeien nu weer winst. Weliswaar is de productie nog niet op het niveau van

Tabel 1 – Rollend jaargemiddelde van de Nederlandse koeien

jaar	aantal bedrijven	aantal koeien/bedrijf	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
2013-2014	15.155	90	4.08	8.376	4,33	3,53	363	296	659	2115
2012-2013	15.301	87	4.08	8.217	4,39	3,55	361	291	652	2096
2011-2012	15.606	82	4.07	8.335	4,38	3,54	365	295	660	2120
2006-2007	17.557	70	4.09	8.197	4,37	3,51	358	288	646	2072
2003-2004	19.658	65	4.08	7.807	4,45	3,51	347	274	621	1983

totaal en een toename van het rollend jaargemiddelde

haar na 31.000 kg melk

Figuur 1 – Ontwikkeling levensproductie van stamboekkoeien per jaar van afvoer

het recordjaar 2011, maar de melkplas zit weer in de lift. Het rollend jaargemiddelde kwam uit op 8376 kg melk met 4,33% vet en 3,53% eiwit. Dat is goed voor 659 kg vet en eiwit en een economisch jaarresultaat van 2115 euro (tabel 1).

De 7 kg winst voor vet en eiwit is vooral te danken aan een hogere melkplas (+159 kg). De gehalten daalden juist. Het eiwitgehalte daalde met 0,02, terwijl het vetgehalte maar met maar liefst 0,06 afnam tot 4,33. Mogelijk is er vanwege de hoge melkprijs harder gevoerd, wat vooral een positief effect had op de liters melk en minder op de gehalten. De daling van de gehalten kan ook een fokkerijeffect zijn. Veehouders lijken bij de stierkeus de laatste jaren meer nadruk te leggen op kilogrammen vet en eiwit en minder te focussen op de gehalten.

Goed nieuws is ook te melden op het gebied van vruchtbaarheid. Na jaren van oplopende cijfers bleef de tussenkalftijd de afgelopen jaren al stabiel. Dit jaar is de tussenkalftijd zelfs verbeterd. De tussenkalftijd nam met een dag af tot 416 dagen. Sinds 2008 was die niet meer zo laag.

Een van de in het oog springende conclusies van dit mpr-jaar is de geringe afname van het aantal mpr-bedrijven. In totaal leverden 15.155 bedrijven een bijdrage aan de mpr-statistieken. Dat zijn er 149 minder dan vorig mpr-jaar, een daling van minder dan 1 procent. In voorgaande mpr-jaren lag de afname van mpr-bedrijven op ongeveer 2,5 procent per jaar. Dat zou kunnen samenhangen met het einde van de melkquotering in 2015. Bedrijven die

jaar	aantal*	dagen opfok	prod. levensd.**	dagen na laatste proefmelking	dagen levensd.***	aantal kalvingen	gem. tus-senkalftijd	melkdagen per tkt	dagen droog per tkt	melkdagen totaal	kg melk per melkdag
2013-2014	269.883	790	1.284	32	2.106	3,5	416	356	60	1.134	27,4
2012-2013	230.781	791	1.277	33	2.101	3,4	417	356	61	1.128	27,3
2011-2012	247.359	793	1.266	33	2.092	3,4	417	356	62	1.116	27,4
2006-2007	227.656	799	1.295	41	2.135	3,5	413	349	65	1.136	26,3
2001-2002	296.633	802	1.147	43	1.992	3,2	402	337	65	1.004	25,3
1996-1997	334.377	801	1.133	43	1.977	3,3	393	326	68	979	23,8

* = aantal koeien met maximaal 150 dagen tussen laatste proefmelking en afmelding

*** = dagen tussen geboorte en laatste afvoerdatum (som van dagen opfok, productieve levensduur en dagen na laatste proefmelking)

Tabel 2 – Levensduur afgevoerde stamboekkoeien per jaar van afvoer

van plan waren om hun bedrijf te beëindigen, zijn mogelijk al eerder versneld gestopt op een moment dat het quotum nog relatief veel waard was. Ook is er in het afgelopen jaar een aantal nieuwe mpr-bedrijven bijgekomen.

Die nieuwe mpr-bedrijven en het nabije einde van de melkquotering hebben ook effect op het aantal mpr-koeien. Onder meer vanwege het extra jongvee dat veehouders aanhielden met het oog op groei van hun bedrijf, was dat aantal vorig jaar al gegroeid naar een historische 1,33 miljoen. Dit jaar kwamen er nog ruim 30.000 bij, zodat het totaal aantal

mpr-koeien inmiddels 1,36 miljoen bedraagt. Die toename is extra opmerkelijk omdat het aantal afgevoerde koeien afgelopen jaar – wellicht vanwege de dreigende overschrijding van het melkquotum – flink hoger lag dan in het voorgaande jaar. In totaal bijna 270.000 koeien verlieten het bedrijf, bijna 40.000 meer dan in het boekjaar 2012-'13.

Grasrijke provincies blinken uit

Het aantal koeien per mpr-bedrijf steeg afgelopen jaar met gemiddeld 3 tot 90 stuks. Ter vergelijking: in 2005 lag dat gemiddelde op 65 koeien. Dat betekent

dat de gemiddelde bedrijfsomvang in minder dan tien jaar tijd met 25 koeien per bedrijf is toegenomen.

Traditiegetrouw is Flevoland de provincie met de grootste bedrijven (tabel 4). Gemiddeld tellen de bedrijven daar nu al meer dan 120 koeien. Ook Groningen en Friesland doorbreken opnieuw de grens van 100 koeien per bedrijf, terwijl Drenthe met gemiddeld 99 koeien die grens nadert. Utrecht is de enige provincie met minder dan 80 koeien per mpr-bedrijf.

De Zeeuwse koeien doorbreken als enige de grens van 9000 kg melk. Alle provincies noteren een plus voor economisch

Voor het eerst in meer dan tien jaar tijd meer dan 600.000 zwartbonte holsteins

De toename van het aantal Nederlandse mpr-koeien manifesteert zich ook in de rasgemiddelden. Zo kwamen de zwartbonte holsteins voor het eerst in meer dan tien jaar tijd uit op meer dan 600.000 mpr-dieren. Ook de mrij-koeien zijn steeds beter vertegenwoordigd in de mpr-statistieken. Noteerde CRV twee jaar geleden nog de productie van ruim

7000 zuivere mrij-koeien, afgelopen jaar was dat opgelopen naar ruim 7500 mrij-koeien.

Op het fh-ras na noteren alle rassen meer koeien, met de Zweeds roodbontkruislingen en de fleckviehkruislingen als procentueel grootste stijgers. Die toename in dieraantallen had voor de Zweeds-roodbontkruislingen ook een

keerzijde. Hun economisch jaarresultaat nam als een van de weinige rasgroepen af met 21 euro tot 1973 euro. Desondanks horen de kruislingen van Zweeds roodbont net als die van brown swiss wel tot de productiefste kruislingen.

De grootste winst in melkproductie boeken de montbéliardekruislingen met een plus van 40 euro ejr.

Tabel 3 – Lactatiegemiddelden naar ras (1 september 2013-31 augustus 2014)

ras	aantal koeien	lft.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
zwartbont totaal	648.905	3.10	355	9.658	4,32	3,52	417	340	757	2142
roodbont totaal	174.528	3.10	346	8.599	4,54	3,62	390	311	701	2036
hf zwartbont	601.038	3.10	356	9.717	4,31	3,51	419	341	760	2146
hf roodbont	122.246	3.09	349	8.904	4,54	3,62	404	322	727	2091
mrij	7.515	4.03	330	6.787	4,46	3,68	303	250	552	1655
mrij 50-75%	7.978	4.03	333	7.331	4,50	3,64	330	267	597	1772
fh	727	4.03	345	6.631	4,52	3,59	300	238	538	1546
blaarkop	705	4.03	314	5.750	4,35	3,58	250	206	456	1402
blaarkop 50-75%	1.865	4.02	321	6.629	4,40	3,56	292	236	528	1598
jersey	644	4.01	348	5.984	5,90	4,11	353	246	599	1781
montbéliarde	1.178	3.10	328	7.551	4,22	3,52	319	266	584	1759
montbéliarde 50-75%	7.473	3.09	332	8.217	4,31	3,52	354	289	643	1926
brown swiss	260	4.00	340	7.538	4,72	3,67	356	277	632	1825
brown swiss 50-75%	5.520	3.06	334	8.248	4,49	3,60	370	297	667	1990
fleckvieh	960	3.09	313	6.700	4,31	3,52	289	236	525	1628
fleckvieh 50-75%	15.128	3.05	317	7.704	4,39	3,56	338	274	612	1890
Zweeds roodbont 50-75%	4.538	3.05	327	7.980	4,56	3,58	364	286	650	1973

provincie	aantal bedrijven	aantal koeien per bedrijf	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
Zeeland	187	96	4.05	9.044	4,27	3,52	387	318	705	2261
Flevoland	256	121	4.07	8.944	4,26	3,50	381	313	694	2228
Noord Brabant	2.038	96	4.05	8.726	4,33	3,54	378	309	687	2209
Limburg	485	94	4.05	8.448	4,34	3,52	366	298	664	2132
Overijssel	2.813	82	4.08	8.353	4,38	3,54	366	296	662	2128
Gelderland	2.637	82	4.08	8.339	4,35	3,54	363	295	658	2115
Noord-Holland	786	83	4.10	8.451	4,28	3,52	361	297	658	2114
Drenthe	981	99	4.08	8.323	4,34	3,52	361	293	654	2097
Friesland	2.285	103	4.09	8.211	4,33	3,54	356	291	647	2076
Utrecht	905	75	4.10	8.252	4,29	3,51	354	290	644	2065
Groningen	779	109	4.08	8.174	4,33	3,50	354	286	640	2053
Zuid-Holland	1.003	80	4.11	8.077	4,27	3,51	345	283	628	2015

Tabel 4 – Rollend jaargemiddelde per provincie (1 september 2013-31 augustus 2014)

naam, woonplaats	aantal koeien	leeftijd in dagen	dagen droog	prod.-dagen	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	kg melk per dag	aantal lactaties
E. H. Navis, Harreveld (Gld.)	14	2.946	259	1.931	66.752	4,73	3,57	3.159	2.384	5.543	34,6	5,5
J. Hekman, Punthorst (Ov.)	13	3.254	305	2.165	71.441	4,22	3,51	3.015	2.509	5.524	33,0	5,8
E. en J. R. Pleizier, Nijkerk (Gld.)	10	3.233	293	2.181	62.108	4,64	3,54	2.879	2.196	5.075	28,5	6,2
mts. H. J. en V. H. G. M. Bonnes, De Lutte (Ov.)	10	2.874	283	1.846	62.957	4,47	3,57	2.813	2.245	5.058	34,1	5,1
K. J. A. Eshuis, Hardenberg (Ov.)	13	3.239	369	2.114	63.129	4,37	3,55	2.758	2.239	4.997	29,9	6,0
mts. Lekkerkerker, Harmelen (U.)*	25	3.019	229	2.017	65.250	4,20	3,42	2.743	2.231	4.974	32,4	5,2
mts. J. F. en E. Ruijter, Urk (Fl.)	13	2.956	319	1.915	62.170	4,36	3,58	2.709	2.226	4.935	32,5	5,5
vof J. Schouten, Oudesluis (N.H.)	20	3.263	246	2.159	59.422	4,62	3,65	2.746	2.170	4.916	27,5	4,6
mts. G., W., R. en J. Nijentap-Reimert, Dalfsen (Ov.)	17	3.233	273	2.177	62.332	4,35	3,51	2.712	2.187	4.899	28,6	5,5
mts. Koot, Bodegraven (Z.H.)	10	3.310	353	2.174	59.994	4,59	3,51	2.757	2.106	4.863	27,6	6,2

Tabel 5 – Top tien bedrijven met hoogste levensproductie bij afvoer op basis van kilogram vet en eiwit (minimaal tien afgevoerde dieren, 1 september 2013-31 augustus 2014, * = driemaal daags melken)

jaarresultaat, met de grasrijke provincies Noord-Holland (+51 ejr), Zuid-Holland (+45 ejr), Utrecht (+38 ejr) en Friesland (+37 ejr) als uitblinkers. Mogelijk is dat een effect van het goede weidewas in het lopende weideseizoen.

Robotmelkers bezetten top vijf

In het klassement van bedrijven met de hoogste melkproductie (tabel 6) bezet de familie Van Raijmakers-van Zeeland uit Milheeze de koppositie. De Noord-Brabantse melkveehouders danken hun topnotering niet zozeer aan een heel hoge melkplas als wel aan hoge gehalten. Hun 128 koeien, die met een automatisch

melksysteem gemolken worden, noteren een rollend jaargemiddelde van 11.160 kg melk met 4,54% vet en 3,71% eiwit, goed voor een ejr van 2986 euro. De lijstaanvoerders zijn niet de enigen in de top tien met een melkrobot. Opvallend is dat vijf robotbedrijven de eerste vijf plekken in het klassement met hoge producties innemen. Ook zijn grote bedrijven relatief goed vertegenwoordigd; vijf bedrijven in de top tien melken meer dan 100 koeien. Een daarvan is het bedrijf van Newhouse-fokker Jan Nieuwenhuizen uit Zevenhoven, die als enige voor het tweede jaar op rij in de top tien prijkt.

Ook het klassement van bedrijven met de hoogste levensproductie bij afvoer (tabel 5) heeft een nieuwe koploper in de persoon van Erik Navis uit Harreveld. De 14 koeien die hij afgelopen jaar afvoerde, kwamen tot een gemiddelde levensproductie van 66.572 kg melk met 4,73% vet en 3,57% eiwit, goed voor 5543 kg vet en eiwit. Ze deden dat in relatief korte tijd (1931 dagen) dankzij een hoog daggemiddelde (34,6 kg melk per dag). Navis wordt op de voet gevolgd door Johan Hekman uit Punthorst. Zijn 13 afgevoerde koeien produceerden in hun leven 71.441 kg melk met 5524 kg vet en eiwit. |

Tabel 6 – Top tien actieve mpr-bedrijven voor ejr met minimaal zes erkende monsternames in het mpr-jaar 2013-2014 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)

naam, woonplaats	aantal koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tkl
vof Raijmakers-van Zeeland, Milheeze (N.Br.)**	128	3.10	11.160	4,54	3,71	507	414	2986	386
J. J. A. en E. F. M. van de Wouw-van Balkom, Moergestel (N.Br.)**	132	4.03	11.855	4,12	3,59	489	426	2948	419
A. E. Kraaijeveld, Ommen (Ov.)**	62	3.11	11.685	4,21	3,60	492	421	2943	444
D. W. Wijneven, Winterswijk Woold (Gld.)**	115	4.02	12.058	4,19	3,41	505	411	2921	420
vof gebr. Posch, Westwoud (N.H.)**	197	4.01	11.086	4,42	3,70	490	410	2916	387
mts. W., J. en R. W. de Vries, Suameer (Fr.)*	81	5.01	12.014	4,00	3,55	480	426	2910	426
mts. J. F. en E. Ruijter, Tollebeek (Fl.)**	60	3.10	11.486	4,28	3,58	492	411	2907	414
J. J. M. Nieuwenhuizen, Zevenhoven (Z.H.)*	122	4.10	12.201	4,10	3,38	500	413	2906	475
P. A. M. Wielens, Haaksbergen (Ov.)	22	4.02	10.815	4,54	3,73	491	403	2901	428
mts. A. E. M. en A. M. van Zoest-Spruit, Nieuwkoop (Z.H.)	54	4.10	11.340	4,26	3,65	483	414	2899	452

provincie	naam, woonplaats	aantal								
		koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tkr
Friesland	mts. W., J. en R. W. de Vries, Suameer*	81	5.01	12.014	4,00	3,55	480	426	2910	426
	T. N. Agricola, Scharsterbrug	72	4.05	10.932	4,30	3,66	470	400	2813	436
	H. en E. Vernooy, Oosterwolde	97	5.00	11.188	4,28	3,49	479	391	2788	410
	J. Bosscha, Wijnjewoude	46	4.07	11.238	4,18	3,55	469	398	2785	386
Groningen	Boonstra Agro bv, Roordahuizum*	424	4.11	11.272	4,22	3,43	476	387	2756	419
	mts. M., M. en M. Gerards-van de Wouw, Sellingen*	161	4.02	11.112	4,27	3,47	475	386	2756	434
	J. H. H. Wolthuis, Lutjegast	119	4.03	10.335	4,27	3,56	442	368	2605	412
	melkveehouderij D. van der Meulen, Blijham**	93	4.06	9.976	4,32	3,72	431	371	2601	378
	mts. J. R. en A. G. Feitsma-Burggraaf, Niehove**	97	4.04	10.495	4,41	3,36	463	353	2597	401
	mts. J. T. en B. Vos-van der Schoor, Godlinze	78	4.10	9.941	4,38	3,64	436	362	2578	433
Drenthe	vof Gorte, Wapserveen**	131	4.03	10.508	4,39	3,62	462	381	2721	406
	mts. J. A. en H. Addink-Driezen, Eesergroen**	66	4.03	10.818	4,30	3,53	465	381	2715	388
	mts. W. en R. W. Blauw-Post, Eursinge**	115	4.08	10.496	4,43	3,58	465	375	2704	391
	mts. J. L. en W. B. Kooijmans-Mensink, Oosterhesselen	85	4.05	11.143	4,12	3,43	459	382	2684	404
Overijssel	R. Jorritsma, Diever	55	4.02	9.988	4,72	3,57	471	357	2666	389
	A. E. Kraaijeveld, Ommen**	62	3.11	11.685	4,21	3,60	492	421	2943	444
	P. A. M. Wielens, Haaksbergen	22	4.02	10.815	4,54	3,73	491	403	2901	428
	J. E. M. Welles, De Krim	72	5.04	11.750	4,06	3,59	477	422	2896	416
	G. J. Nijland, Holten	19	4.07	10.124	4,76	3,82	482	386	2828	399
Gelderland	mts. Stegink-Haarman, Bathmen	121	3.11	11.413	4,12	3,57	470	408	2825	387
	D. W. Wijnveen, Winterswijk Woold**	115	4.02	12.058	4,19	3,41	505	411	2921	420
	G. J. M. van Eck, Erlecom**	73	4.08	12.225	3,94	3,42	482	418	2870	405
	mts. J. H. en J. Smalbraak-Doldersum, Winterswijk Woold	76	3.11	11.346	4,32	3,48	490	395	2834	397
	W. van de Kamp, Putten	29	3.10	10.808	4,53	3,59	490	388	2829	378
Utrecht	R. ter Maat cv, Halle**	42	5.05	11.598	4,02	3,42	467	397	2756	423
	vof Konru, Kamerik**	64	4.07	11.413	4,32	3,52	494	402	2876	400
	W. J. van de Bunt, Nieuwer ter Aa	64	4.06	12.045	3,91	3,42	471	412	2815	397
	mts. T. en H. van Leeuwen-de Jong, Kamerik	67	4.09	9.809	4,85	3,83	475	376	2775	393
	mts. Van der Wind-van de Bosch, Woudenberg**	83	4.07	12.139	3,91	3,29	475	400	2769	405
	J. L. Verlaan, Benschop	65	4.08	10.690	4,47	3,54	478	378	2750	414
Noord-Holland	vof gebr. Posch, Westwoud**	197	4.01	11.086	4,42	3,70	490	410	2916	387
	P. G. M. Pater, Ursem	24	5.03	10.550	4,52	3,80	477	401	2859	429
	mts. G. en E. van Langen-Louwe, Heerhugowaard	36	5.00	10.962	4,40	3,64	482	399	2846	407
	vof Wenneker en zn., Nederhorst den Berg	31	4.08	10.324	4,60	3,75	475	387	2800	403
	fa. T. van Stralen, Ursem	38	4.03	11.430	4,06	3,54	465	404	2790	410
Zuid-Holland	J. J. M. Nieuwenhuizen, Zevenhoven*	122	4.10	12.201	4,10	3,38	500	413	2906	475
	mts. A. E. M. en A. M. van Zoest-Spruit, Nieuwkoop	54	4.10	11.340	4,26	3,65	483	414	2899	452
	A. Bikker, Noordeloos	71	4.09	10.872	4,25	3,70	462	402	2799	479
	J. van Bergen, Oostvoorne	19	4.08	11.007	4,09	3,71	450	408	2781	401
	gebr. Donk, Nieuwland	78	4.00	10.678	4,39	3,64	468	389	2769	404
Zeeland	P. den Boer, Zierikzee	42	4.00	11.821	4,09	3,54	483	419	2898	401
	agrarisch bedrijf Molenburg vof, Ossensisse	97	4.07	10.834	4,57	3,52	495	382	2817	405
	mts. A. C. en J. M. A. Blok-Verbeek, Nieuwdorp	69	4.07	11.240	4,05	3,42	455	384	2675	404
	veehouderij Vos-Hectors vof, Tholen**	88	4.02	10.180	4,43	3,58	451	364	2624	381
Noord-Brabant	L. P. M. Louws en M. A. A. Louws-de Jong vof, Rilland**	158	4.04	11.027	4,06	3,40	448	375	2622	421
	vof Raijmakers-van Zeeland, Milheeze**	128	3.10	11.160	4,54	3,71	507	414	2986	386
	J. J. A. en E. F. M. van de Wouw-van Balkom, Moergestel**	132	4.03	11.855	4,12	3,59	489	426	2948	419
	melkveebedrijf Overenk bv, Sint Anthonis*	255	4.01	11.827	4,14	3,45	490	408	2870	403
	A. P. A. Steenberg, Bericum	71	3.11	11.432	4,25	3,54	486	405	2863	434
	Jorhill vof, Landhorst**	56	4.03	11.475	4,23	3,53	485	405	2857	405
Limburg	vof Vaessen, Heerlen**	104	4.06	11.812	4,04	3,47	477	410	2837	508
	G. W. P. J. van de Venne, Haler**	61	3.11	10.193	4,75	3,78	484	385	2827	393
	G. J. A. Ubachs, Epen	58	4.10	11.472	4,12	3,40	473	390	2750	421
	R. P. A. J. Ketelaars, Nederweert**	138	4.00	10.827	4,26	3,56	461	386	2725	398
Flevoland	J. H. J. M. Pijs, Puth	63	4.05	10.620	4,22	3,58	448	380	2665	385
	mts. J. F. en E. Ruijter, Tollebeek**	60	3.10	11.486	4,28	3,58	492	411	2907	414
	mts. P. en W. A. Bosscha-Alves, Bant**	58	4.01	12.308	3,93	3,33	484	410	2835	477
	J. M. P. M. en M. J. A. C. van Tiggelen, Espel	46	4.03	11.727	3,94	3,49	462	409	2788	442
	melkveebedrijf Van der Wal vof, Urk	63	4.08	11.087	4,26	3,49	472	387	2752	395
A. M. + C. M. C. Ruijter-van der Geest, Tollebeek**	78	5.00	10.611	4,40	3,52	467	374	2700	413	

Tabel 7 – Top vijf bedrijven voor ejr per provincie in het mpr-jaar 2013-2014 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)